

MILJØINNSATS RUNDT VESTRE VANSJØ.

Etter at faglige undersøkelser hadde vist at en stor del av fosforet i vestre Vansjø kom fra lokale tilførsler ble det for et år siden besluttet å sette inn ekstra ressurser for å øke innsatsen rundt denne delen av innsjøen. Det er dette området som har vist seg å være den mest belastede del av innsjøen når det gjelder forurensning av fosfor. Et samarbeid mellom, Morsa, Bioforsk, Fylkesmannen, Forsøksringen og kommunenes landbruksforvaltning har ført til en betydelig innsats og ulike typer tiltak som er satt raskt ut i livet.

Et 10-talls nye fangdammer.

Det var etter fjorårets Vansjø-konferanse og påfølgende møter at Landbruksdepartementet stilte opp med ekstra øremerkede midler til tiltak i vestre Vansjø. Dette gjelder blant annet endret gjødlingspraksis, nytt forsøksprogram (grønnsaker og poteter), nye buffersoner og ikke minst etablering av rensedammer; fangdammer. I løpet av 2008 og vinteren 2009 er det etablert et 10-talls nye fangdammer i de viktigste tilførselsbekkene til vestre Vansjø. Disse er planlagt i 2008 og pr. januar 2009 er 9 av anleggene ferdigstilt. I alt er i dag det bygd/planlagt 17 fangdammer i vestre Vansjø; 5 i Moss, 6 i Våler og 6 i Rygge. 14 av disse er allerede bygd, hvorav 9 er bygd det siste året.

Dammene som bygges rundt vestre Vansjø har dobbel kapasitet i forhold til hva som vanligvis kreves, og vil sørge for en betydelig reduksjon i fosfortilførslene. Flere av dammene får overvann og dreisvann både fra jordbruksarealer, skogsområder og industrifelt. Dammene er effektive mht. redusert forsforutslipp, og sørger for sedimentering av jordpartikler -og dermed fosfor- i egne sedimentasjonskamre. I tillegg skjer tilbakeholdelse og næringsopptak i fangdammens våtmarksfilter som er et grunt basseng tilplantet med vannplanter. I regi av Bioforsk er det også anlagt egne rensfiltre i forbindelse med fangdam (Rygge) og dreisgrøfter (Våler). Disse rensemetodene er ennå på forsøksstadiet og følges opp med kontinuerlige målinger fra Bioforsk. I tillegg til disse tiltakene er arealet som høstpløyes redusert kraftig de

to siste årene, slik at nærmere 90 % av arealet nå overvintret med grasdekke eller som stubbåker.

Når fangdammene som nå er under bygging er ferdige vil -i tillegg til jordbruksarealene- også mesteparten av overvannet fra Mossemarka gå via fangdammer før det renner ut i Vansjø. Også skogsområdene gir noe naturlig avrenning av næringsstoffer som i tillegg til menneskeskapt virksomhet bidrar til å gjødsle innsjøen. Det er derfor ingen ulempe at vann fra skog og utmark også går via fangdam.